

KERKENBELEIDSPLAN

2026 - 2031

Parochie O.-L.-Vrouw van Altijddurende Bijstand - Beerse, Den Hout
Parochie Sint-Lambertus Beerse, Centrum
Parochie Sint-Quirinus Beerse, Vlimmeren

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL.....	2
INLEIDING	4
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	5
2. FICHE PER KERKGEBOUW	6
2.1. Sint-Lambertuskerk in Beerse Centrum	6
2.1.1. Identificatie.....	7
2.1.2. Beschrijving.....	7
a) Cultuurhistorische waarde	7
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	11
2.1.5. Financieel overzicht.....	12
2.2. Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand in Beerse, Den Hout	14
2.2.1. Identificatie.....	15
2.2.2. Beschrijving.....	15
a) Cultuurhistorische waarde	15
b) Bouwfysische toestand	15
c) Architecturale mogelijkheden	16
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	16
2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	17
2.2.5. Financieel overzicht.....	18
2.3. Sint-Quirinuskerk in Vlimmeren	20
2.3.1. Identificatie.....	21
2.3.2. Beschrijving.....	21
a) Cultuurhistorische waarde	21
b) Bouwfysische toestand	22
c) Architecturale mogelijkheden	23
2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	23

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	25
2.3.5. Financieel overzicht.....	25
3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE.....	27
3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie.....	27
3.2. Plan van aanpak.....	29
BESLUIT.....	30
BIJLAGEN	31
Bijlage 1: Verslag monumentenwacht kerk Sint-Lambertus	31
Bijlage 2: Energieaudit kerk Sint-Lambertus	31
Bijlage 3: Herbestemmingsonderzoek kerk Sint-Lambertus	31
Bijlage 4: Plan en foto's maquette kerk O.-L.-V. van Altijddurende Bijstand.....	31
Bijlage 5: Verslag monumentenwacht kerk Sint-Quirinus.....	31
Bijlage 6: Verslag monumentenwacht interieur kerk Sint-Quirinus.....	31
Bijlage 7: Plannen kerk Sint-Quirinus	31
Beeldmateriaal	31

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Beerse:

- Sint-Lambertuskerk, Kerkplein, 2340 Beerse, Beerse Centrum
- Kerk Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand, Schransdriesstraat 51/1, 2340 Beerse, Den Hout
- Sint-Quirinuskerk, Kerkstraat 64, 2340 Vlimmeren

Aan de totstandkoming van dit kerkenbeleidsplan 2025 - 2031 gingen verscheidene overlegmomenten vooraf. De opstart van dit traject gebeurde door de Pastorale Eenheid Don Bosco. Tijdens hun overlegmomenten werkte ze samen met de verschillende parochies de pastorale visie uit. Aansluitend richtte het lokaal bestuur Beerse de werkgroep kerkenbeleidsplan op, die zowel het lokaal bestuur Beerse als de parochies van PE Don Bosco in Beerse samenbrengt. De werkgroep zal in de toekomst op regelmatige basis blijven samenkomen om het kerkenbeleidsplan verder op te volgen en bij te sturen waar nodig. Parellel met de opmaak van het kerkenbeleidsplan voert het lokaal bestuur Beerse een globale patrimoniumanalyse uit, die moet resulteren in een patrimoniumplan gespreid over verschillende legislaturen. De kerken op het grondgebied maken hier inherent deel van uit. Streven is om ook deze infrastructuur optimaal te beheren en te gebruiken, waarbij het kerkenbeleidsplan een leidraad is.

Op volgende data hebben de verscheidene overlegmomenten plaats gevonden:

- 04-06-2024: Teambijeenkomst PE Don Bosco
- 31-08-2024: Teambijeenkomst PE Don Bosco
- 16-10-2024: Teambijeenkomst PE Don Bosco
- 11-11-2024: Teambijeenkomst PE Don Bosco
- 16-12-2024: Teambijeenkomst PE Don Bosco
- 26-09-2024: WG Kerkenbeleidsplan
- 23-01-2025: Teambijeenkomst PE Don Bosco
- 17-02-2025: Teambijeenkomst PE Don Bosco
- 13-02-2025: Infosessie IOK kerkenbeleidsplannen
- 20-02-2025: WG Kerkenbeleidsplan
- 18-03-2025: WG Kerkenbeleidsplan

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in samenwerking tussen het lokaal bestuur Beerse, het centraal kerkbestuur van Don Bosco en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van bisdom Antwerpen *op datum*;
- door de gemeenteraad van de gemeente Beerse *op datum*.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekening bisdom

Handtekening lokaal bestuur Beerse

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

1. Sint-Lambertuskerk: Kerkplein, 2340 Beerse, Beerse Centrum
2. Kerk Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand, Schransdriesstraat 51/1, 2340 Beerse, Den Hout
3. Sint-Quirinuskerk, Kerkstraat 64, 2340 Vlimmeren

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Sint-Lambertuskerk in Beerse Centrum

2.1.1. Identificatie

Naam: Sint-Lambertuskerk

Geografische ligging:

- Kerkplein, 2340 Beerse, Beerse Centrum
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur:

- Bisdom: bisdom Antwerpen
- Dekenaat of Regio: Kempen-Oost
- Pastorale eenheid: Don Bosco
- Parochie: Sint-Lambertus

Eigenaar:

- Toren: gemeente Beerse
- Kerk: kerkraad Sint-Lambertus

Bescherming(en)

De parochiekerk is geheel beschermd als monument Parochiekerk Sint-Lambertus. Deze bescherming is geldig sinds 19-04-1999. Ze is ook vastgesteld als bouwkundig erfgoed. Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009.

2.1.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Sint-Lambertus kerk is een vrijstaande neogotische kerk opgericht in 1907-1909 naar ontwerp van architect J. Goethals, stadsbouwmeester van Aalst (zie onder meer de gedenksteen rechts van inkom). De kerk is ingewijd op 17 februari 1909.

Oudste vermelding in 1187, de grondvesten van een rechthoekige romaanse kapel werden teruggevonden bij afbraak van de oude kerk. Deze werd meermaals vergroot en hersteld in 1550 (zie gedenksteen in voormalige kerk) en in 1856-1860 het bijbouwen van zijbeuken. De bevolkingsexplosie, het uitgraven van een kanaal en inplanting van talrijke fabrieken vereiste de bouw van een nieuwe kerk.

Op 26 oktober 1906 werden de plannen van J. Goethals mits behoud van de oude toren goedgekeurd, de werken werden aanbesteed op 9 juli 1907. Het koor van de nieuwe kerk werd aangebouwd tegen zuidgevel van bestaande toren. In 1909 na voltooiing van de nieuwe kerk werden schip, transept en koor van de oude gesloopt.

De kerk bevat:

Georiënteerde kruisbasiliek (63 meter lang) met driebeukig schip van vijf traveeën (18 meter breed), recht afgesloten transept van twee traveeën (25 meter breed). Lager koor van vier traveeën met driezijdige sluiting, zijkoren van twee traveeën en zijportalen. Noordwestzijde met octogonale doopkapel (thans Mariakapel) en traptoren. Noordoostzijde met gotische toren thans magazijn. Zuidoostzijde met L-vormige weekkapel en sacristie.

Bak- en zandsteenbouw onder leien bedaking. Zadel- en lessenaarsdaken met dakkapellen of ingesnoerde spitsen, laatstgenoemde met smeedijzeren kruis op grote toren en dakruiter of dito topversieringen op doopkapel en traptorens.

Puntgevels met aandak voor westfront, hoofdportaal en verhoogde eerste travee van de zijbeuken (nok loodrecht op het schip). Kopgevels van het transept, zijportalen (nok loodrecht op het koor) en kopgevels van berging-sacristie. Lijstgevels voor de overige delen, verticaal ritmerende versneden steunberen. Horizontaal belijnde arduinen afzaat van de plint doorlopend zandstenen kordon en beëindigende muizentand- en kroonlijst.

Spitsboogvensters in geprofileerde bakstenen omlijsting met sleutel en verschillend maatwerk van zandsteen.

Blinde nissen in westelijke- en transeptgevels, sacristie en zijkoren met korfboogvensters en -deur of dito opengewerkt portaal.

Westelijke hoofdinkom met vooruitgeschoven portaal waarin korfboogpoort ingeschreven in een blinde spitsboognis. Deze zijn voorzien van een dubbele geprofileerde omlijsting met kruisbloem. Boogstenen versierd met bladmotief, sluitsteen en consoles met maskerkop. De nis voor het heiligenbeeld is leeg. Houten vleugel deur met briefpanelen en gehengen in de vorm van lelietakken.

Vierkante gotische toren met octogonale traptoren aan noordzijde vermoedelijk opklimmend tot het begin van de 15de eeuw.

Donkerbruine baksteenbouw met hoekstenen en steigergatomlijstingen van witte steen en spitse galmgaten. De huidige torenspits dateert van 1886-1888, de vorige brandde af in 1746. Aan de oostzijde zijn de bouwnaden van het vroegere schip en de gedichte spitsbogen toegang tot de middenbeuk nog zichtbaar.

Interieur

Bepleisterde en beschilderde binnenmuren met omlopende houten lambrisering geplaatst in 1925. Overwelling met kruisribgewelven met deels gepolychromeerde ribben, versierde sleutel en bakstenen vulling dit ondersteund door bakstenen half zuiltjes en bakstenen pijlers ter hoogte van het transept.

Consoles in de zijbeuken. Driedelige opbouw: spitse scheibogen met bakstenen binnenwelfvlak rustend op zandstenen zuilen met octogonaal knoppenkapiteel en dito sokkel van arduin onder de vensters van de lichtbeuk, blind triforium met maaswerk en bakstenen vulling.

Mobilair

Schilderijen: drieluk met voorstelling van kroning, geseling en marteldood van de Heilige Cornelius door Rochus Thielen uit Herentals, 1574, afkomstig van de Sint-Corneliuskapel. In 1908-1909 gerestaureerd en nu in linkerzijkoor. Christus aan het kruis samen met het altaar van de voormalige kerk in 1654 aangekocht nu in hoogkoor. Drie schilderijen van de Vlaamse school 17de-eeuws in bruikleen van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen. Sint-Franciscus door een onbekend Spaans schilder, 17de-eeuws.

Beeldhouwwerk: calvarie met gedecapeerde houten beelden van Onze-Lieve-Vrouw en Sint-Jan uit de tweede helft van de 15de eeuw en kruisbeeld door Martinus Schotelmans 1577 afkomstig van het oksaal van de voormalige kerk, later tegen het oude koor geplaatst en nu boven de ingang van de voormalige doopkapel. Ecce Homo gedecapeerd hout uit de 16de of de 17de eeuw. **Gedecapeerde**

oorspronkelijk witgeschilderde houten beelden van Heilige Lambertus en Heilige Cornelius uit de eerste en tweede helft van de 18de eeuw. Geschilderde houten beelden van Onze-Lieve-Vrouw van Smarten en Heilige Barbara uit de 17de eeuw. Witgeschilderde houten beelden van Heilige Gertrudis en Heilige Urbanus uit de eerste helft van de 19de eeuw. Terracottabeelden van Sint-Hubertus en Sint-Cornelius, beide wellicht van circa 1908-1909, oorspronkelijk geplaatst in de nissen boven de toegangsdeuren thans in de sacristie. Reliekhouders van de Heilige Cornelius geschilderd en verguld hout, 18de-eeuws gebeeldhouwde deuren van voormalige doopkapel uit de tweede helft van de 17de eeuw nu in zuidelijke kruisbeuk.

Meubilair: neogotisch hoofdaltaar van witte steen en marmer door V. Onclinx en A. Selis, beeldhouwers uit Leuven circa 1908-1909. Koorbanken met gebeeldhouwde lambrisering door Daniël Herryns meester-beeldhouwer en Adrianus Van Berght schrijnwerker van eikenhouten communiebank in Lodewijk XVI 18de-eeuws nu aan zijoren. 20ste-eeuws neogotische eikenhouten preekstoel van circa 1908-1909. Twee eikenhouten biechtstoelen met hermen en gebeeldhouwde lambrisering 18de-eeuws in de kruisbeuk. Twee neogotische biechtstoelen ingewerkt in lambrisering 1909. In zijbeuken: orgel van circa 1980 door G. Schumacher, Baelen. Arduinen doopvont met koperen deksel, nu in koor. Neogotische glasramen uit de eerste helft van de 20ste eeuw en één met voorstelling van Sint-Michael door J. Huet, 1956.

Varia: de oudste nog aanwezige klok dateert van 1685. De andere klokken zijn respectievelijk van 1806, hergoten in 1935, en van 1849 en hersteld in 1951.

b) Bouwfysische toestand

De bouwfysische toestand van deze kerk is volgens het verslag van monumentenwacht 2023 in redelijke staat. Het onderhoud aan deze kerk wordt door de kerkfabriek heel goed opgevolgd, echter is het dak een zorgenkindje. Het dak vertoont op verschillende plaatsen lekken dit mede door de versleten loodaansluitingen en versleten leitjes, met gevolg dat ook op enkele plekken de dakconstructie rot is. Zo is de vervanging van enkele dakvlakken wel nodig op middellange termijn.

Verder zijn er nog andere werkpunten zoals:

- laat de dorpels van de glas-in-loodramen dichtten;
- volg de gewelven op;
- maak de goten op regelmatige basis vrij.

In 2022 is er door een externe firma een energieaudit uitgevoerd, waarbij een aantal maatregelen worden voorgesteld:

- relighting;
- isoleren gewelven;
- hoofdverwarming een graad lager zetten en verwarmen met infrarood, zodat men een splitsing kan maken voor de weekkapel en sacristie.

Met deze opmerkingen is de kerkfabriek aan de slag gegaan.

Zo werden in 2025 de bestaande lampen vervangen door LED-lampen en werd het elektriciteitsnet gemoderniseerd ingevolge een controle van de laagspanningsinstallatie. Ook de temperatuur van de hoofdverwarming werd automatisch ingesteld.

Momenteel is Fase 1 van het restauratiedossier in uitvoering en is een ontwerper bezig met de voorbereiding van het dossier voor fase 2. Dit dossier werd opgestart in 2022. In 2022 en 2023 werden de subsidieaanvragen afgewezen. In 2024 verleende het Agentschap Onroerend Erfgoed wel een subsidie voor de Fase 1 van de restauratiewerken.

Het herstel en de vervanging van de leien, het herstel van de ingerotte dakstructuren en de glas-in-loodramen en glas-in-lood van de inkomdeuren zijn opgenomen in de restauratiedossiers of in de planning.

In functie van de beschikbare middelen staan volgende zaken op de planning:

- de vervanging van de accumulatiekachels door airco-heaters in de weekkapel en sacristie;
- een buitengewoon onderhoud van het orgel;
- het opvolgen van de overige opmerkingen van Monumentenwacht.

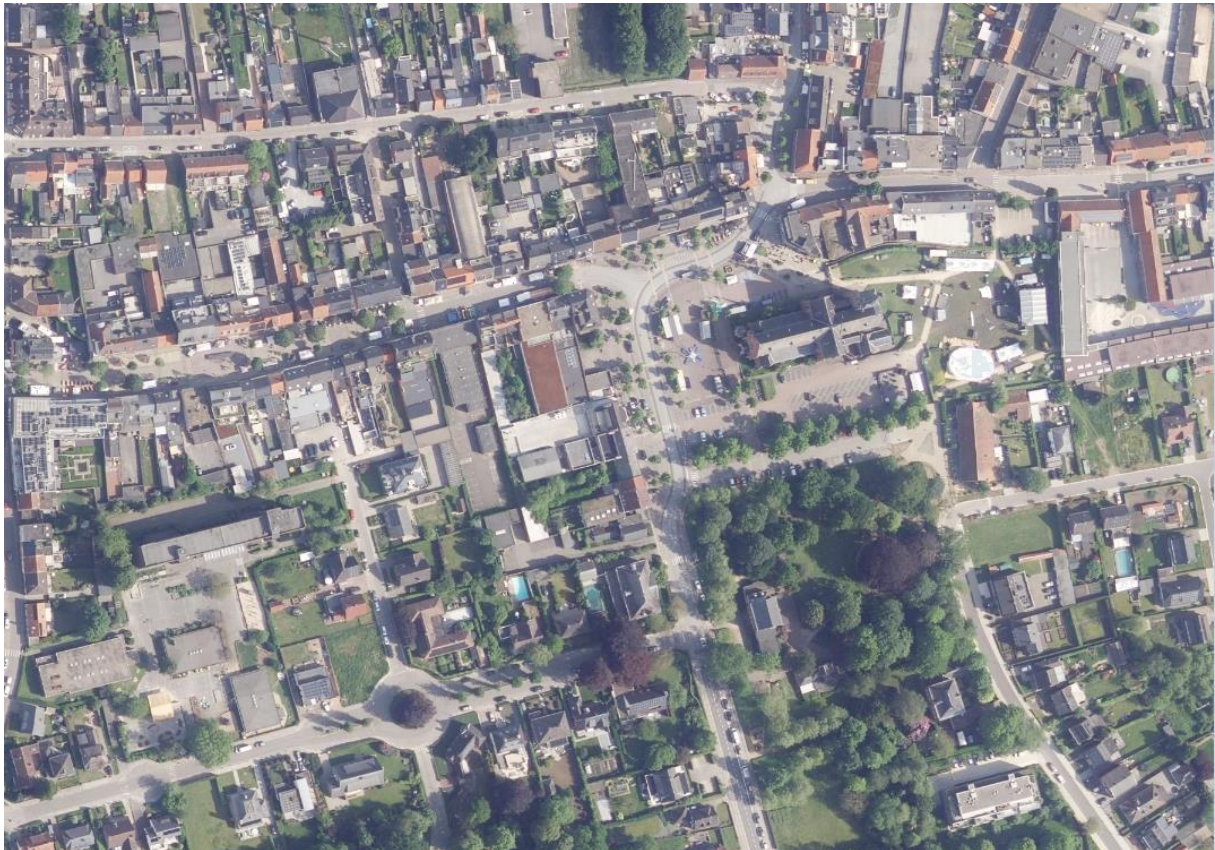
Het uitgebreide verslag van monumentenwacht en de energieaudit vindt u als bijlage 1 en 2.

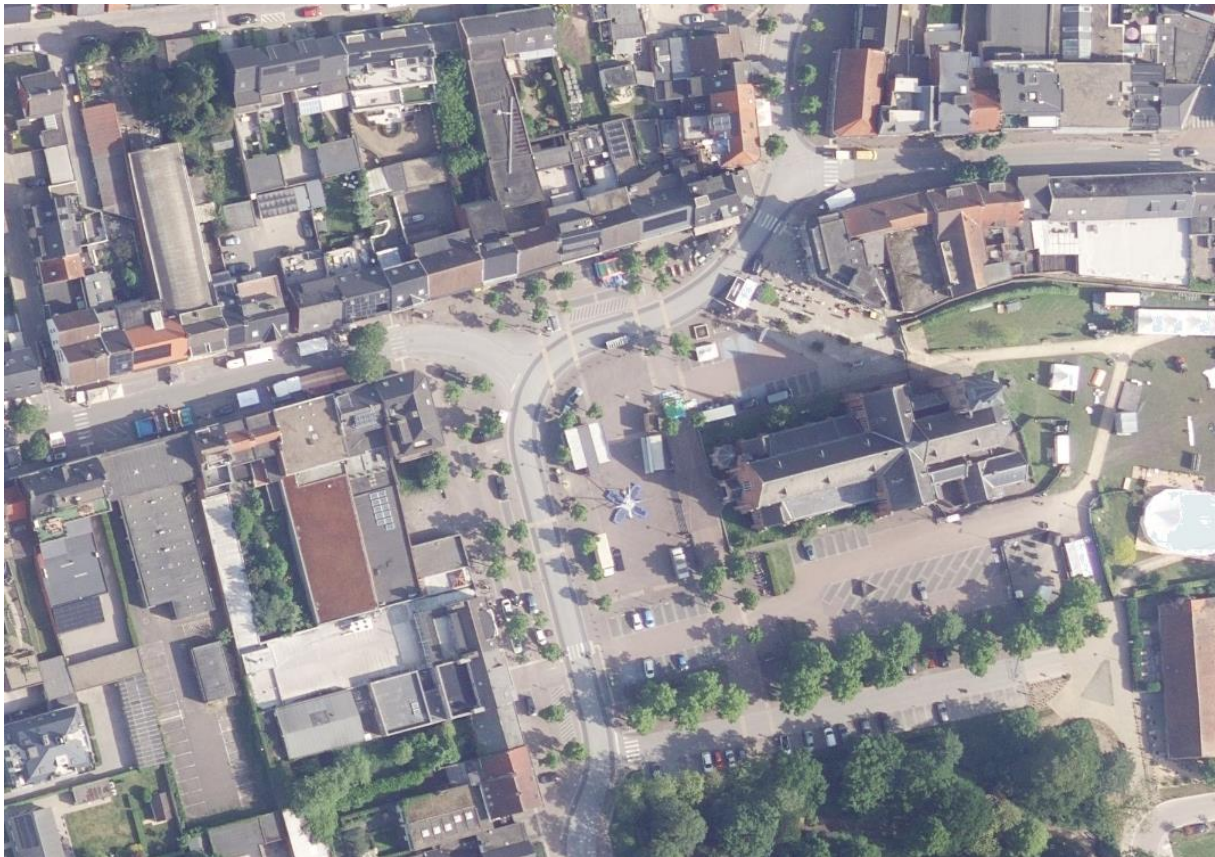
c) Architecturale mogelijkheden

In 2022 heeft het kerkbestuur een herbestemmingsonderzoek laten uitvoeren. Het herbestemmingsonderzoek wees uit dat er voldoende draagkracht is bij de brede bevolking om een nieuwe toekomst uit te denken voor het gebouw. De aangereikte herbestemmingsscenario's tonen aan dat er verschillende mogelijkheden zijn om de Lambertuskerk een mooi en duurzaam toekomstperspectief te kunnen bieden, waarin de huidige functie van eredienst kan worden gecombineerd met een passende nevenfunctie.

Het onderzoek is als bijlage 3 toegevoegd.

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk bevindt zich in het hart van het dorp vlakbij cultureel erfgoed zoals het Koetshuis, Tempelhof en naast één van de gemeentelijke basisscholen. De Pastorie en parochiezaal zijn op een wandelafstand alsook het park Tempelhof. Aangezien de kerk in het centrum van Beerse ligt, is deze vlot bereikbaar via openbaar vervoer, wagen en fiets. Het kerkplein biedt de mogelijkheid tot parkeren op de openbare parking. Het oude kerkhof heeft jaren geleden plaatsgemaakt voor één grote ruime groene vlakte waar jaarlijks verscheidene evenementen plaatsvinden. Naast grote evenementen gaat op het Kerkplein ook steeds de wekelijkse markt door. Het Kerkplein vormt dus voor veel inwoners van Beerse een plek voor ontmoeting.

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De kerk wordt voornamelijk gebruikt voor erediensten maar staat elke dag open voor iedereen (openingsuren 9 - 17 uur).

De liturgische vieringen gaan steeds door op zondag om 9.30 uur. Ander parochieel gebruik zijn: koorrepetities. Culturele manifestaties gebeuren in overleg met de dienst cultuur van het lokaal Bestuur (Lais, Lisa del Bo ...). Er is een museale opstelling in samenwerking met Heemkundige Kring De Vlierbes.

De kerk telt maximum 620 zitplaatsen.

Sint - Lambertuskerk	2016	2017	2024
Gemiddelde zondagsviering	200	250	75
Dopen	48	73	22

Uitvaarten	42	37	14
Huwelijken	16	9	3
Vormsel	69	74	45
Eerste communie	65	85	35
Concerten	2	2	2
Vergaderingen	0	0	0
Andere dorpsgebonden activiteiten	0	0	0

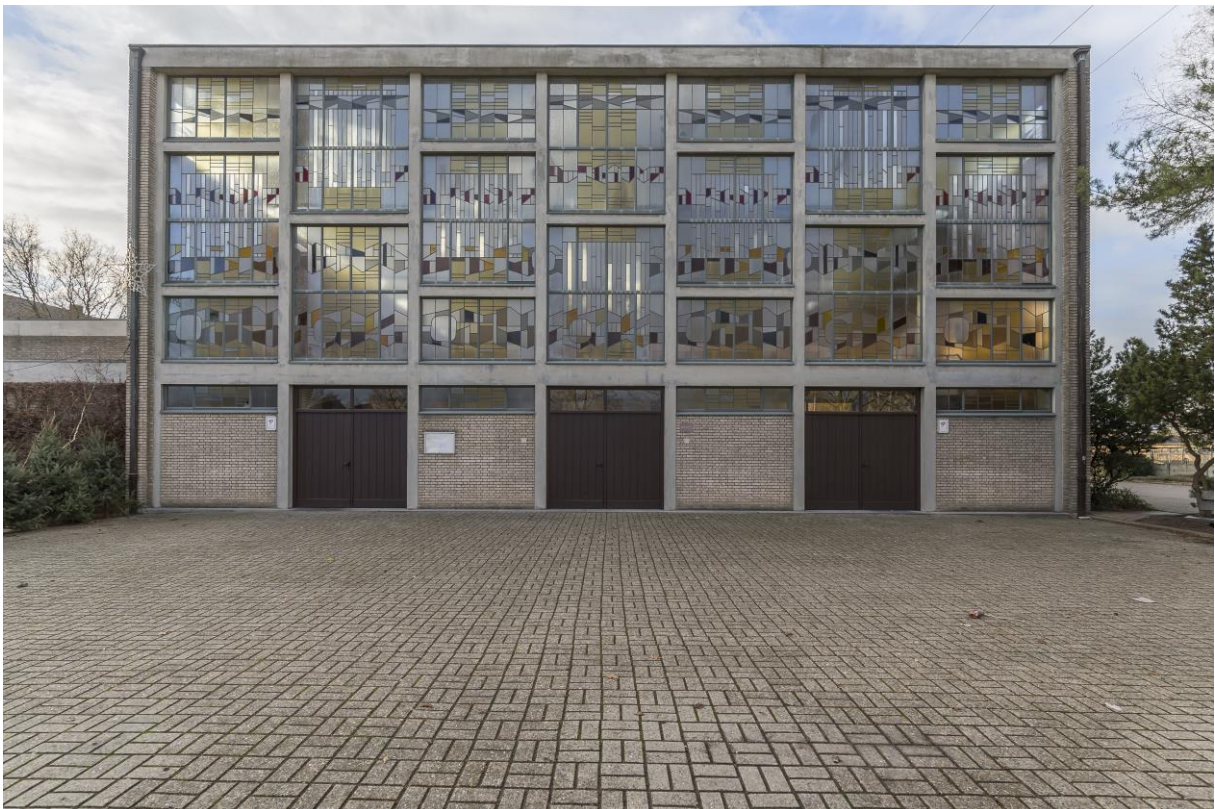
2.1.5. Financieel overzicht

Jaartal	Werken	Kostprijs (incl. btw)
2018	Installatie camerabewakingsinstallatie	8.463,50 euro
2020	Ombouw analoge inbraakcentrale tot digitale inbraakcentrale	3.816,64 euro
2021	Grondige schoonmaak kerkinterieur en grondige reiniging gang, sacristie en sanitaire ruimte	27.838,34 euro
2022	Energieaudit	12.904,65 euro
2022	Herbestemmingsonderzoek	24.085,05 euro
2022	Opmaak dossier dakrestauratie	16.528,60 euro
2023	Indienen oproepdossier dakrestauratie	1.839,20 euro
2024	Opkuisen okselputten, verwijderen vogelresten en -uitwerpselen en herstellen glaspartijen op zolder	13.745,42 euro
2025	Vervangen bestaande lampen door LED-lampen en moderniseren elektriciteitsnet	31.462,86 euro
2025	Fase 1 dakrestauratie (incl. erelonen)	69.206,25 euro

2025	Herstellen schade van vuurwerk in oudejaarsnacht	76.388,51 euro
Nog te bepalen	Fase 2 dakrestauratie	Nog te bepalen
Nog te bepalen	Vervangen bestaande accumulatiekachels in sacristie en weekkapel	Nog te bepalen
Nog te bepalen	Buitengewoon onderhoud orgel	Nog te bepalen
Nog te bepalen	Aanpakken opmerkingen Monumentenwacht	Nog te bepalen

De exploitatie- en investeringstoelagen worden elk jaar voorzien en uitbetaald op basis van het goedgekeurde meerjarenplan van de kerkfabriek.

2.2. Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand in Beerse, Den Hout

2.2.1. Identificatie

Naam: kerk Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand

Geografische ligging:

- Schransdriesstraat 51/1,2340 Beerse
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur:

- Bisdom: bisdom Antwerpen
- Dekenaat of Regio: Kempen-Oost
- Pastorale eenheid: Don Bosco
- Parochie: Den Hout

Eigenaar: kerkefabriek Beerse Den Hout

Bescherming(en)

Niet beschermd wel vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand. Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009.

2.2.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

De werkgelegenheid geboden door de fabrieken aan de vaart (doorgetrokken tot Antwerpen in 1863-1874) trok vele werkzoekenden naar het landelijke gehucht den Hout. In 1935 werd aan Vaartstraat nummer 7 naar ontwerp van architect R. Van Steenberghe senior een noodkerk opgericht die nu dienst doet als parochiezaal. Het gehucht telde toen 1200 inwoners.

Op 2 oktober 1946 werd de vroegere kapelanie tot parochie verheven. In 1962, de parochie telde toen 2100 inwoners, werd door architect R. Van Steenberghe senior plannen gemaakt voor de bouw van een nieuwe kerk aan de Schransdriesstraat, juist naast de gemeenteschool. De uitvoering dateert van 1966-1968 (1 april 1967 eerstesteenlegging, 5 september 1968 inwijding, zie gedenkstenen inkomhal).

Complex samengesteld uit: balkvormige volumes (namelijk het eigenlijke kerkgebouw met koor naar het westen), een lagere aansluitende naar de straat toe verlengde zuidvleugel met sacristie, weekkapel, binnentuin, fietsenloods en een 30 meter hoge campanile aan de zuidoostzijde. Betonnen skelet met witgeel bakstenen parement.

De voorgevel is, met uitzondering van de rechthoekige deuren op de begane grond, volledig ingevuld met gekleurd glas in lood uitgevoerd door glazenier Jos Van Beeck (Mechelen). Rechthoekige stalen ramen, sober interieur met zichtbare overspanningsbalken, een koorwand in siermetselwerk, beglaasde zijwanden ter hoogte van het koor en glasstroken boven de met grenen planken afgewerkte wanden van het schip. Boven het massief natuurstenen altaar is er een gesmeed plaatijzeren kruis naar ontwerp van Johan Paulussen.

b) Bouwfysische toestand

De O.-L.-V. van Altijddurende Bijstand is een goed onderhouden kerk, dit weerspiegelt zich dan ook in een goede bouwfysische toestand. De kerk bestaat uit veel raampartijen, deze raampartijen zijn niet energievriendelijk en dienen te worden vervangen/ deels te worden hersteld. Omdat de ramen nog ambachtelijk zijn gemaakt, moet gezocht worden naar een systeem om de raampartijen energievriendelijker te maken zonder dat zij hun eigenheid verliezen. Streven is om deze werken in 2027 uit te voeren.

De O.-L.-V van Altijddurende Bijstand is geen lid van monumentenwacht.

c) Architecturale mogelijkheden

De grond(en) onmiddellijk naast de kerk zijn eigendom van de gemeente. Het kerkgebouw bestaat voornamelijk uit een hoofdgebouw, ingericht als kerk, en een zijgebouw, ingericht als kapel. Het hoofdgebouw zou eventueel kunnen gecompartmenteerd worden. Vermits 3 ingangen aanwezig zijn, voldoet het grotendeels aan de veiligheids- en brandveiligheidsvereisten om concerten in te richten. Het hoofdgebouw en zijkapel kunnen makkelijk worden opgesplitst.

Een plan en foto's van maquettes zijn als bijlage 4 toegevoegd.

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk bevindt zich in het centrum van het gehucht Den Hout. Het buitengewoon onderwijs en de lagere school zijn goede burens van de kerk. Van beide scholen is het lokaal bestuur Beerse eigenaar. Rondom de kerk is er voldoende parkeergelegenheid. Vlak voor de kerk bevindt zich een bushalte.

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Tijdens de winterperiode vinden er drie liturgische vieringen per week plaats in de zijkapel, tijdens andere perioden twee.

Misviering, woord- en communiediensten op zaterdag en zondag vinden steeds plaats in de zijkapel, met uitzondering van de 2de zondag van de maand, dan gaat deze viering door in de hoofdkerk. De kerk is steeds open van 09 tot 17uur.

Ander parochiaal/ medegebruik:

- vergaderingen van kerkraad, parochiekern en pastorale eenheid;
- secretariaat van de parochie/kerkraad;
- concerten.

De kerk telt max. 610 zitplaatsen.

O.-L.-V. van Altijdurende bijstand Den Hout	2016	2017	2024
Gemiddelde zondagsviering	200	160	45
Dopen	25	25	14
Uitvaarten	15	18	12
Huwelijken	0	1	0
Vormsel	37	34	33
Eerste communie	35	53	24
Concerten	0	?	?
Vergaderingen	?	18	24
Andere dorpsgebonden activiteiten	?	2	2

2.2.5. Financieel overzicht

De kerkfabriek is eigenaar van de kerk en heeft al de bovenvermelde werken aan het gebouw gefinancierd met eigen middelen. Het lokaal bestuur betaalt een secretariaatsvergoeding van 300 euro per maand wegens afwezigheid van een pastorie. Eventuele grote (onderhouds)werken aan het gebouw kunnen door de kerkfabriek nog ten laste genomen worden, zodat het gebouw in goede staat behouden blijft.

Jaartal	Werken	Kostprijs (incl. btw)
2017	Studie ramen hoogkoor	1007,60 euro
2017	Vernieuwen raampartijen hoogkoor	25891,94 euro
2017	Beglazing dubbel glas in loodramen	51340,01 euro
2020	Vervangen verwarmingsketel	€ 39165,28 euro
2020	Uitbraak bestaande verwarmingsketel	€ 4235,00 euro
2020	Plaatsen 30 zonnepanelen	€ 1281,88 euro
2020	Elektriciteitskast vernieuwen	€ 2886,38 euro
2022	Relighting materiaal	€ 2797,20 euro

2024	Vernieuwen dakbedekkingen roofing	€ 102566,49 euro
2024	Herstelling ondergrondse verwarmingskanaal	€ 15215,75 euro
2025	Ondergronds verwarmingskanaal isoleren	Nog te bepalen

De exploitatie- en investeringstoelagen worden elk jaar voorzien en uitbetaald op basis van het goedgekeurde meerjarenplan van de kerkfabriek.

2.3. Sint-Quirinuskerk in Vlimmeren

2.3.1. Identificatie

Naam: Sint-Quirinuskerk

Geografische ligging:

- Kerkstraat 64 , 2340 Vlimmeren
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur:

- Bisdom: bisdom Antwerpen
- Dekenaat of Regio: Kempen – Oost
- Pastorale eenheid: Don Bosco
- Parochie: Sint Quirinus Vlimmeren

Eigenaar: gemeente Beerse

Bescherming(en)

Op dit moment is dit object niet beschermd, maar sinds 05-10-2009 vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Quirinus.

2.3.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Destijds vermaard voor de begankenis ter ere van de Heiligen Quirinus en Balbina, wat een belangrijke bron van inkomsten was.

Vrijstaande deels gotische kerk met omringend kerkhof, aan de straatzijde afgesloten met fraai ijzeren hek op gemetselde sokkel. In kern teruggaande op een 14de-eeuwse kapel die tot 1678 afhankelijk was van de Sint-Willibrordusparochie, Rijkevorsel.

Huidig koor, transept en schip in kern wellicht opklimmend tot de 14de of de 15de eeuw, in 1619 uitgebrand en hersteld. In 1626 andermaal vernield, kregen vermoedelijk kort na 1678 hun huidig uitzicht. Westertoren van 1770-1771. Annotaties uit de kerkkroniek voor de jaren 1753-1774 wijzen op aanzienlijke verfraaiingswerken, zie het nog aanwezige mobilair.

Vergrotings- en restauratiewerken uitgevoerd in 1938 onder leiding van architect R. Van Steenberghe sr.: onder meer afbreken en herbouwen sacristie, deels herbouwen transept en bijbouwen van berging en noordelijk zijportaal. Aanpassingswerken toren in 1976-1977.

Georiënteerde kruisbasiliek met westertoren, driebeukig schip van drie traveeën, transept van twee traveeën, koor van drie traveeën met driezijdige sluiting, hoge zijkoren van twee traveeën met vlakke sluiting. Sacristie aan zuid- en berging aan noordzijde.

Baksteenbouw met schaars gebruik van natuursteen met lijst- en puntgevels (muurvlechtingen) onder leien zadel- en lessenaarsdaken.

Stoere vierledige vierkante westertoren in classicistische stijl met ankers omlijste rondbogige galmgaten en steigerdaken onder ingesnoerde octogonale spits met dakkapellen en smeedijzeren kruis.

In 1976-1977 werd de begane grond opengebroken om er het voetpad van de inmiddels verbrede straat onder door te leiden. Voormalige rechthoekige toegang in classicistische hardstenen omlijsting met bekronende oculus verbouwd tot open venster met op bovendorpel inscriptie "Pavete ad sanctuarium ego dominus". Gevels van zijbeuken, transept, zijkoren en koor geritmeerd door versneden steunberen, omlopende zandstenen afzaat en een kordon onder de vensters. Transeptgevels met kruis-, ruit- en kelkvormige metselaarstekens van gesinterde baksteen. Spitsboogvensters in bakstenen omlijsting voorzien van summier maas- en tracerwerk van zandsteen, ontbrekend in de kleine bovenvensters van de middenbeuk. Blinde vensters in koorsluiting, het gedichte middelste met tracerwerk. Noordelijke zijbeuk met recent driezijdig portaal met korfboogdeur. Noordtransept met natuurstenen nis met beeld van Sint-Jozef met Jezuskind.

Interieur:

Bepoeterd en beschilderd interieur met spitse ton- en halve tongewelven, respectievelijk in midden- en zijbeuken. Spitse tongewelven van koor en zijkoren versierd met cassetten. Tweeledig opgebouwd schip met spitse scheibogen op zuilen met octogonale sokkel en dito koolbladkapiteel, waarop pilasters vertrekken die eindigen onder de lichtbeuk. Gelijkaardige arcades aan koor en transept. Zwarte marmeren vloer.

Mobilair:

Beeldhouwwerk: Calvariegroep van gepolychromeerd hout uit de 15de eeuw met vernieuwd kruis. Onze-Lieve-Vrouw met Kind van gepolychromeerd hout, Mechels werk uit het einde van de 16de eeuw. Gepolychromeerde houten beelden van de Heilige Maagd en de Heilige Balbina. 1753; witgeschilderde houten beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Smarten. 1757; gepolychromeerde houten beelden van Heilige Anna, Heilige Apollonia, Heilige Barbara en van witgeschilderd hout van Heilige Carolus Borromeus, Heilige Franciscus van Sales en Heilige Johannes Nepomucenus 1758. Reliekhouders van witgeschilderd hout respectievelijk met buste van Heilige Antimus en Heilige Quirinus uit het begin van de 18de eeuw.

Meubilair: portiekvormig eikenhouten hoofdaltaar uit de eerste helft van de 17de eeuw met schilderij op doek Marteldood van Sint-Quirinus, uit het midden van de 17de eeuw, gepolychromeerd houten bekroningsbeeld van Heilige Quirinus 1758 (?) en altaartafel met tabernakel zijn in 1772 overgebracht van de zuidelijke kruisbeuk. Noordelijk zijkoor met portiekaltaar van gemarmerd hout met schilderij op paneel Onze-Lieve-Vrouw en Kind schenken een rozenkrans aan Sint-Franciscus van Assisi en Sint-Dominicus en het houten bekroningsbeeld van Onze-Lieve-Vrouw uit de eerste helft van de 17de eeuw. Hiervoor arduinen doopvont 1629 (?) met koperen deksel. Zuidelijk zijkoor met portiekaltaar van gemarmerd hout met schilderij op doek Kruisafneming naar P.P. Rubens en bekronende beelden, alles van 1773. Eikenhouten preekstoel uit de 17de eeuw. Doksaal 1767 op stenen pijlers uit de 16de eeuw met eikenhouten orgelkast, aangekocht in 1753. Afsluiting doopkapel van arduin met Y-vormig steenmerk, eik en smeedwerk van circa 1600. Binnendeur van sacristie, eik en smeedwerk.

b) Bouwfysische toestand

Het gebouw is in redelijke staat, maar onderhoud en herstel is nodig om deze toestand zo goed mogelijk te kunnen conserveren. De hoogstnoodzakelijke zaken worden steeds aangepakt, dit gebeurt in samenspraak tussen kerkfabriek en lokaal bestuur. De kerkfabriek beheert het gebouw als goede huisvader, het lokaal bestuur neemt als eigenaar het grote onderhoud op zich. Dit onderhoud gebeurt niet preventief.

Om het gebouw goed op te volgen krijgt het regelmatig inspectie van monumentenwacht. Uit het verslag van 2022 kwamen volgende zaken naar voor:

- De toestand van het dak is redelijk maar vraagt om groot onderhoud, zo heeft het ganse dak verschillende herstellingen nodig om het risico op gevolgschade kleiner te maken.
- Door gebrek aan veiligheidsvoorzieningen kan er slechts maar gedeeltelijk naar de dakafvoeren worden nagekeken, hiervoor vraagt men om de site toegankelijker te maken.
- Het schrijnwerk is structureel nog in orde, op enkele ramen, dakkapellen en lijsten na. Een onderzoek naar de toestand is nodig.
- De huidige staat van het interieur is slecht, voornamelijk door gebreken aan de gebouwschil. Zowel opstijgend als insijpelend vocht dragen bij aan deze problematiek. De hoge vochtbelasting is de oorzaak van zwamvorming en de hoge RV leidt tot oppervlakteschimmels in het interieur. Dit resulteert enerzijds in een ongezond binnenklimaat en anderzijds in schade aan het interieur.

Na het verslag zijn al enkele zaken aangepakt. Deze zijn opgenomen in het financiële overzicht.

De kerk vraagt om een grondige restauratie. De uitgebreide verslag van monumentenwacht en de interieurinspectie zijn als bijlage 5 en 6 toegevoegd.

c) Architecturale mogelijkheden

De kerk biedt verschillende mogelijkheden naar de toekomst toe. Om deze opties grondig te bekijken, is een herbestemmingsonderzoek noodzakelijk. Plannen van de kerk zijn opgenomen als bijlage 7.

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk ligt pal in het centrum van Vlimmeren. Dit jaar zal het oude kerkhof verwijderd worden en zal er in de plaats een groenzone worden aangelegd. De kerk bevindt zich vlak naast de site Vlimmerlee. Op deze site kan je de jeugdlokalen, lokaal van okra, duivenbond, brassband, ..., opslagplaats voor verenigingen terugvinden. Voor de site Vlimmerlee loopt het traject veerkrachtige dorpen. Hierin maken de inwoners samen met het lokaal bestuur de dorpsvisie op. Zoals de kerk is ook het lokaal bestuur Beerse eigenaar van de site Vlimmerlee. Het plein op Vlimmerlee wordt gebruikt als evenementenplein, zo vinden er in augustus steeds de Worstenseesten plaats. Het kerkhof naast de kerk zal dit jaar ontgraven worden en heringericht worden als een groenzone.

De kerk is bereikbaar via openbaar vervoer, fiets of auto. Parkeerplaatsen voor wagens zijn er in de nabijheid van de kerk.

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Momenteel wordt de kerk elke zondag gebruikt voor een misviering of gebedsdienst. De nabij gelegen school komt 3 keer per jaar naar de kerk voor een misviering.

Sint-Quirinuskerk	2016	2017	2024
Gemiddelde zondagsviering	75	98	30
Dopen	27	33	17
Uitvaarten	9	11	12
Huwelijken	6	1	3
Vormsel	28	26	27
Eerste communie	29	35	24
Concerten	?	2	2
Vergaderingen	0	0	0
Andere dorpsgebonden activiteiten	?	7	5

2.3.5. Financieel overzicht

Jaartal	Werken	Kostprijs (incl. btw)
2021	Vergroten toilet	354,26 euro
2021	Elektriciteitswerken: zekeringsbord en schakelaars vernieuwen	1442,20 euro
2021	Gaten dichtmaken in kerktoeren	65 euro
2021	Jaarlijks onderhoud brandblussers	39,93 euro
2021	Jaarlijks onderhoud klokken, automatisatie en torenuurwerk	298,57 euro
2022	Jaarlijks onderhoud brandblussers	45,52 euro
2022	Jaarlijks onderhoud klokken, automatisatie en torenuurwerk	379,69
2023	Toren opkuisen duivenpinnen plaatsen	78,21 euro

2023	Werken toren	20388,50 euro
2023	Schilderwerken & sappen buitenschrijnwerk + schilderen 2 torenluikje	Eigen personeel
2024	Jaarlijks onderhoud klokken, automatisatie en torenuurwerk	379,69 euro
2024	Jaarlijks onderhoud brandblussers	35,57 euro
2024	Hekwerk schilderen	29027,90 euro
2024	Herstelling dakgoten	1949,85 euro
2024	Omheiningmuur rond kerkhof afsputten en indien nodig invoegen	104,35 euro
2025	Herstellingswerk glas in loodraam	2065,47 euro
2025	Memelbehandeling	Nog te bepalen
2025	Herstelling torenklok	16373,72 euro

De exploitatie- en investeringstoelagen worden elk jaar voorzien en uitbetaald op basis van het goedgekeurde meerjarenplan van de kerkfabriek.

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Beerse Centrum	Sint-Lambertuskerk	Akerk - gevaloriseerd voor eredienst
Beerse Den Hout	Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand	C-kerk - toekomst nog uitklaren: valoriseren, nevenbestemming of herbestemming
Vlimmeren	Sint-Quirinuskerk	C-kerk - toekomst nog uitklaren: valoriseren, nevenbestemming of herbestemming

Binnen het team van de PE is er gekeken naar de ontwikkelingen in de komende 6 jaar t.a.v. de pastoraal in de verschillende parochies. Daarnaast werd er vanuit die pastorale ontwikkelingen gekeken naar de status inzake de te vernieuwen kerkenbeleidsplannen. In gesprek met de verschillende PKG's komen we tot advies naar de diverse gemeenten toe en naar het bisdom Antwerpen. Dit advies krijgt nu de officiële status van "besproken" binnen het team en binnen de diverse PKG's.

Personele ontwikkelingen naar liturgie toe:

- de mandatering van alle priesters, gebedsleiders en uitvaartbegeleiders stopt op 20 augustus 2026. Er moeten dan nieuwe mandaten aangevraagd worden;
- vanaf 1 juli 2024: 1 voor de drie parochies (Paul Sas);
- gebedsleiders: Lambertus heeft 5 gebedsleiders die gebonden zijn aan die parochie. Vlimmeren heeft 1 gebedsleider en OLV Den Hout heeft ook 1 gebedsleider. Ambulante gebedsleiders zijn er 5 (waarvan 2 uit PE Clara van Assisi Turnhout-Oud-Turnhout);
- uitvaartvoorgangers: 1 in Quirinus Vlimmeren, 2 in OLV Den Hout, 3 in Lambertus (incl. Luce Lenaerts). In principe zijn alle uitvaartvoorgangers in de ganse PE inzetbaar;
- doopmandaten: de priester Paul Sas en Luce Lenaerts (aangevuld met gepensioneerde priesters).

Vanaf 2027 valt de p.a. Luce Lenaerts weg (doop-, uitvaart- en gebedsdiensten) en zal de uitvaartvoorganger in opleiding in Lambertus ook wegvallen (80 jaar).

Toekomstvisie algemeen:

Er wordt gewerkt naar drie basismilieus: Vosselaar, Merksplas en Beerse. In elke basismilieu worden de individuele dopen gecentraliseerd, voor Beerse zal dit in de kerk van Den Hout gebeuren.

Er wordt ingezet op de samenvoeging van de parochies van Beerse, zonder de eigenheid van de diverse kernen aan te tasten. Er zal dan sprake zijn van een samengevoegde PKG (plaatselijke kerkgroep) en de kerkraden zullen dan in die samenvoeging volgen. Dit proces zal zeer geleidelijk verlopen en wellicht zijn beslag krijgen in de periode 2030-2035.

In onze PE krijgt elke kerk een duidelijkere identiteit, die verderop besproken zal worden. Er wordt gestreefd naar 1 dienst (gebedsdienst of eucharistieviering) per parochie per weekend.

Daarnaast wordt er, gezien het priestertekort, gestreefd naar één eucharistieviering per maand in de diverse parochies. Zolang het mogelijk is, zal er dan in elk weekend een dienst zijn, behalve wanneer het aantal gelovigen beneden een nader te bepalen aantal zal komen. Wij wachten hiervoor de beslissing van het Dekenaat Kempen-Oost af.

1. Kerk Sint-Lambertus, Centrum Beerse

(kerk is eigendom van de gemeente (toren) en verlieslatende kerkraad (schip))

Liturgische service en verwachte ontwikkelingen:

- zondagsviering om 9.30 uur: stelselmatige achteruitgang van het aantal gelovigen in de dienst, mede door de hoge leeftijd. Nu zijn er tussen de 50 en de 70 misgangers op een normale zondag. In 2030 zal dit, naar schatting, nog maar tussen de 30 en de 50 zijn;
- eerste communie en vormsel. Ook hier een zachte achteruitgang, maar voldoende om een aparte viering van het vormsel en eerste communie te handhaven;
- dopen: sterk punt, maar ook een zachte achteruitgang;
- uitvaarten: sterke achteruitgang ten voordele van de wereldlijke uitvaartorganisaties. Het uitvaartcentrum van begrafenisondernemer Verstappen zal in de toekomst een bedreiging vormen.

Advies vanuit de PE: A-status voor het kerkenbeleidsplan behouden. In 2027 komt er een evaluatie naar 2030 toe.

Identiteit: cultuur en uitvaartliturgie: zo veel mogelijk concerten organiseren tegen een marktconforme huurprijs. Centralisering uitvaartliturgie en de liturgie rond Pasen.

2. Kerk O.-L.-V. Altijddurende Bijstand, Den Hout Beerse

(de kerk is eigendom van de kerkraad met voldoende middelen, maar elk jaar verlieslatend)

Liturgische service en verwachte ontwikkelingen:

- weekvieringen hangen samen met Frans Degreve en zullen uitdoven bij het wegvallen van hem;
- zaterdagavondviering om 18 uur: achteruitgang van het aantal misgangers, mede door de hoge leeftijd van de mensen. Nu zijn er tussen de 30 en de 50, in 2030 prognose 20 tot 30. Op twee momenten tijdens de maand is er meer volk: bij de herdenking van de overledenen en bij de gezinsviering (meer jonge mensen);
- zondagochtendviering om 8 uur: snelle achteruitgang van het aantal gelovigen. Nu tussen de 15 en de 20 misgangers, in 2027 wellicht niet meer aan de orde;
- eerste communie: door een enthousiaste begeleiding blijft het aantal redelijk stabiel, alhoewel hier ook wat kentering komt (probleem van engagement van de ouders);
- vormsel: geen samenvoeging van de vieringen voor de vormelingen met St-Quirinus en O.-L.-V. van Altijddurende Bijstand.

Advies vanuit de PE: C-status

- Het behoud van de erediensten in de grote kerk en zijkapel moet verzekerd worden;
- Een mogelijke studie voor een nevenbestemming zonder fysisch permanente afscheiding tussen grote kerk en zijkapel;

- Nevenbestemming: de gebruiker van de mogelijke nevenbestemming zal daarbij ten alle tijden de liturgie in de kerk en de activiteiten van kerkraad en de parochie activiteiten respecteren en hieraan voorrang verlenen;
- Zo veel mogelijk vieringen houden in de weekkapel;
- Investeren in audiovisueel materiaal (zoals in grote kerk);
- Andere opstelling van de weekkapel i.f.v. dopen (in het vooruitzicht van gezamenlijke individuele dopen vanaf 2027 voor de 3 parochies) zodat het aantrekkelijk wordt om hier te laten dopen. Keuze laten in de drie parochies van Beerse om hun kind te laten dopen in een eucharistieviering (in de eigen parochie) of apart. Apart zou dan in Den Hout gebeuren.

Identiteit: gemeenschapsvorming, alle activiteiten van de PE zullen hier doorgaan

3. *Kerk Sint-Quirinus, Vlimmeren*

(eigendom van de gemeente en kerkraad verlieslatend)

Liturgische service en verwachte ontwikkelingen:

- zondagliturgie om 9.30 uur: in plaats van te verminderen lijkt het aantal misgangers te verhogen. Het is niet te peilen wat dit gaat doen in de toekomst;
- eerste communie en vormsel worden sterk vanuit de school georganiseerd en ondersteund. Desondanks zien we hier ook het aantal wat teruglopen;
- dopen zullen vanaf 2027 wellicht ook gebeuren in samenwerking met Den Hout (eventueel na samenvoeging parochies).

Advies van de PE: **C-status** voor het kerkenbeleidsplan. Onderzoek naar nevenbestemming kan gestart worden tijdens de huidige legislatuur.

Identiteit: gezinnen en vrijplaats voor vernieuwing

Herinrichting kerk om het gemeenschapsgevoel te versterken, gebruik maken van audiovisuele middelen. Organiseren van muzikale ondersteuning minimaal 1 keer per maand in de zondagsviering.

3.2. Plan van aanpak

Het lokaal bestuur en de betrokken kerkraden gaan het engagement aan om dit Kerkenbeleidsplan 2025 - 2031 jaarlijks op te volgen. Het zal besproken worden op de bijeenkomsten van zowel centraal kerkbestuur als lokaal bestuur. Indien nodig wordt de Stuurgroep bij elkaar gebracht. De kerken worden mee opgenomen in de patrimoniumanalyse van het lokaal bestuur en het daaruit volgende patrimoniumplan.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum dat aan dit kerkenbeleidsplan wordt toegevoegd na goedkeuring door de bisschop van bisdom Antwerpen en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens het Eredienstendecreet dat in werking treedt vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan de eerste zes maand van elke nieuwe legislatuur worden vernieuwd of herbevestigd.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Verslag monumentenwacht kerk Sint-Lambertus

Bijlage 2: Energieaudit kerk Sint-Lambertus

Bijlage 3: Herbestemmingsonderzoek kerk Sint-Lambertus

Bijlage 4: Plan en foto's maquette kerk O.-L.-V. van Altijddurende Bijstand

Bijlage 5: Verslag monumentenwacht kerk Sint-Quirinus

Bijlage 6: Verslag monumentenwacht interieur kerk Sint-Quirinus

Bijlage 7: Plannen kerk Sint-Quirinus

Beeldmateriaal

De foto's van de kerken, terug te vinden in dit document, zijn gemaakt door Dirk Oris.